

Miljösamverkan Sverige

Ett samarbete om tillsyn och tillsynsvägledning inom
miljöbalksområdet mellan
Sveriges länsstyrelser, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen

Sammanfattad verksamhetsplan 2010

Miljösamverkan Sverige

Samverkan mellan länsstyrelserna

Krav på samverkan mellan länsstyrelserna har diskuterats under många år i syfte att nå ett bättre resursutnyttjande, likformighet och god kvalitet i arbetet. Arbetsuppgifterna inom miljöområdet visar inga tecken på begränsning, snarare tvärtom, samtidigt som komplexiteten i uppgifterna syns öka till följd av införandet av EU's rättsakter i svensk lagstiftning. För att fullgöra uppgiften erfordras att varje länsstyrelse besitter de kunskaper som är nödvändiga för att lösa uppkomna frågor inom prövning och tillsyn i syfte att nå lagefterlevnad och hållbar utveckling. Länsstyrelsen har även till uppgift att samordna det regionala arbetet inom miljöpolitikens område, vilket ställer krav på såväl förebyggande insatser i form av policyskapande arbete, information och rådgivning som tillsynsvägledning gentemot de lokala tillsynsmyndigheterna.

Betydande samordningsvinster har tidigare gjorts på miljödataområdet och när det gäller utformning av regionalt uppföljningssystem för miljömålen. Samarbete och samordning har förekommit även på miljötillsynsområdet men har varit av ad hoc-karaktär och behovet av ett mer organiserat arbete har visat sig nödvändigt. Miljövårdsdirektörernas tillsynsgrupp tog under våren 2004 initiativ till ett informellt samarbete mellan länsstyrelsen, varvid idéerna om att bilda ett *Miljösamverkan Sverige* kom till uttryck med olika regionala miljösamverkan som förebild.

Länsrådsgruppen godkände vid möte den 12 juni 2005 att samarbetet drevs – som ett första steg – under ett år. Naturvårdsverket var positivt inställt och gick in som delfinansiär. Länsrådsgruppen godkände också länsstyrelsernas delfinansiering och gav i november 2005 uppdrag åt miljövårdsdirektörerna att fullfölja arbetet. Vid ett möte i juni 2007 mellan företrädare för länsrådsgrupp 6 (miljö- och kulturmiljöfrågor) och miljövårdsdirektörerna beslutades att förordna en treårig fortsättning på samarbetet. Sedan 2008 har styrgruppen haft i uppdrag att ta fördjupade kontakter med fler centrala myndigheter. Under 2009 ingick Socialstyrelsen i samverkan och man har för avsikt att vara med även under 2010. Kontakter har även tagits med Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket. Båda har dock valt att avstå deltagande i Miljösamverkan under verksamhetsår 2010.

Uppdrag

Miljösamverkan Sverige har till syfte att få till stånd en ökad samsyn mellan länsstyrelserna och en mer enhetlig hantering i tillsynsfrågor. Samarbetet ska i huvudsak inriktas på frågor som rör tillsyn och tillsynsvägledning enligt miljöbalken. Detta innebär att frågor med koppling mot prövning, villkorsbanker etc. måste hanteras i annan ordning.

Länsrådsgrupp 6 är beställare och beslutar om ramar för budget och verksamhet. Resultatet ska redovisas till denna länsrådsgrupp.

Mål och arbetssätt

Miljösamverkan Sverige ska utgöra ett stöd i både länsstyrelsernas operativa myndighetsutövning och dess informativa och förebyggande arbete. Arbetet ska även stödja länsstyrelserna i den tillsynsvägledande rollen. Arbetssättet innebär, populärt uttryckt, att alla länsstyrelser inte behöver uppfinna hjulet varje gång. Avsikten med samarbetet är också att komplettera Naturvårdsverkets och Socialstyrelsens tillsynsvägledning till de regionala och indirekt de lokala tillsynsmyndigheterna.

Den vidare tillsynsvägledningen från regional till lokal nivå står varje länsstyrelse för och ingår inte i detta samarbete. Däremot kommer vissa av de projekt som Miljösamverkan Sverige arbetar med att vara direkt överförbara till kommunal nivå. Det är då upp till varje länsstyrelse att vidareförmedla kunskap och material till den lokala nivån.

Miljösamverkan Sveriges insatser ska vara konkreta, avgränsade och operativt inriktade. Insatser med inriktning på egeninitierad tillsyn, information och vägledning kommer att prioriteras. Detta uppnås främst genom följande typer av insatser:

- Ta fram informations- och underlagsmaterial i olika aktuella frågor
- Utarbeta handledningar och riktlinjer för tillsyn, skydd och säkerställande m.m.
- Gemensamma informations- och tillsynskampanjer
- Kurser och seminarier i anslutning till delprojekten
- Samla och sprida befintligt material mellan länsstyrelserna

Det är viktigt att betona att Miljösamverkan Sverige inte är en myndighet, utan det är medverkande länsstyrelser som har att svara för myndighetsutövningen. Var och en av dessa väljer själv i vilken omfattning man deltar i de projekt som Miljösamverkan Sverige arbetar med.

Medverkande och organisation

Miljösamverkan Sverige bedrivs i samverkan mellan länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen i en organisation bestående av en styrgrupp, referensgrupp och projektgrupper med tillhörande projektledare och kontaktpersoner.

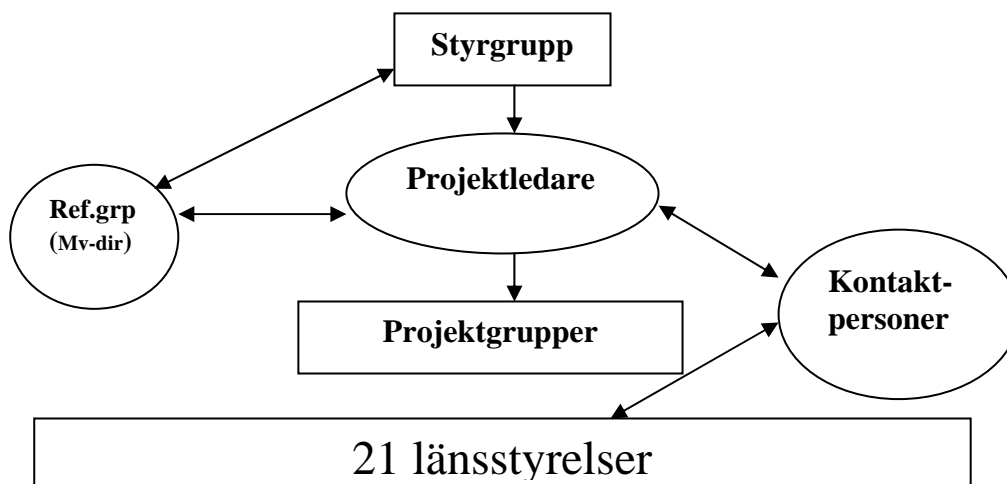

Bild: Organisationsschema för Miljösamverkan Sverige

Styrgrupp

I styrgruppen sitter representanter för länsstyrelserna och adjungerade företrädare för Naturvårdsverket och Socialstyrelsen. Projektledarna är föredragande i gruppen.

Styrgruppen svarar för att ta fram ett förslag till övergripande verksamhetsplanering och budget inom de ramar som beställaren (länsrådsgrupp 6) har beslutat samt för återkoppling av verksamheten till sina respektive organisationer. Styrgruppen tar även beslut i principiellt viktiga frågor. Styrgruppen ansvarar för årlig resultatredovisning till länsrådsgrupp 6 som också beslutar om övergripande inriktning och budget.

Styrgruppen möts 6-8 gånger per år och fattar bl. a. beslut om den löpande verksamheten samt tar fram förslag till verksamhetsplan och budget. Styrgruppen fastställer även projektplaner, handledningsdokument och slutrapporter.

Referensgrupp

Referensgruppen utgörs i sin helhet av miljövardsdirektörerna eller motsvarande vid landets länsstyrelser. Referensgruppen utgör primär remissinstans för handledningsdokument och slutrapporter.

Projektledare

Samarbetet leds av en projektledare och en biträdande projektledare. De sköter det löpande arbetet inom Miljösamverkan Sverige samt har till uppgift att samordna verksamheten mellan projektgrupper och kontaktpersoner inom respektive länsstyrelse. De har även till uppgift att samordna verksamheten mellan styrgruppen och projektgrupperna.

Under året skapas olika tillfälliga projektgrupper för att genomföra de olika projekten. Grupperna som leds av projektledarna har till uppgift att ta fram bl a underlagsmaterial, checklistor, handledningar och informationsmaterial.

Projektgrupper

I projektgrupperna deltar en projektledare och i regel av 3-5 miljöbalkshandläggare som representanter för sina länsstyrelser samt i förekommande fall representanter från berörda centrala verk.

Projektgrupperna svarar för planering av olika insatser och för utvärderingar av genomförda projekt. Projektgrupperna möts efter behov.

Kontaktpersoner

Inom varje länsstyrelse finns minst en kontaktperson för Miljösamverkan Sverige. Kontaktpersonerna har till uppgift att föra fram välförankrade idéer från sina respektive arbetsplatser och ge förslag på lämpliga projekt till projektledarna. Kontaktpersonerna har även till uppgift att sprida information och resultatet till kollegor, verksamhetsutövare, lokala tillsynsmyndigheter, konsulter m.m. via befintliga nätverk, e-postgrupper, sharepoint etc.

Kanslifunktion och administrativt stöd

Den länsstyrelse som anställer projektledare svarar för Miljösamverkan Sveriges kanslifunktion och tillhandahåller ett arbetsrum till projektledningen. I det administrativa stödet ingår bl.a. att hålla arkiv och handha ekonomin.

Förankring och fastställelse av framtagna handledningar och policydokument

Det material som utarbetas och som innehåller förslag till gemensamma rutiner och policys skall remitteras till samtliga län, Naturvårdsverket, Socialstyrelsen och övriga berörda myndigheter på lämpligt sätt och därefter fastställas genom beslut i styrgruppen. Styrgruppen avgör om viktigare, principiella frågor skall lyftas till länsrådsgruppen för avgörande. Det står därefter varje myndighet fritt att använda materialet efter eget gottfinnande. Ett fastställt dokument kan inte åberopas spegla vare sig Naturvårdsverkets, Socialstyrelsens eller enskilda länsstyrelsers uppfattning.

Miljösamverkans koppling till omvärlden

Naturvårdsverket analyserar fortlöpande de operativa tillsynsmyndigheternas behov av stöd, råd och andra tillsynsvägledande insatser. I verkets "Plan för tillsynsvägledning 2010-2012" konstateras att önskemålen om stöd och råd från verket är omfattande och att de vida överstiger vad verket kan tillgodose. I planen preciseras därför övergripande mål, strategiska val och arbetssätt. Länsstyrelserna och Naturvårdsverket är överens om att samarbetet inom Miljösamverkan Sverige ska innebära att kompetens, kunskap och information tas tillvara på ett effektivt sätt. Genom att föra dialog inom Miljösamverkan Sverige kan vägledningsinsatser samordnas och därmed främjas synergier mellan olika myndigheters vägledningsarbete.

Socialstyrelsen vägleder löpande de operativa tillsynsmyndigheterna och följer upp i vilken mån vägledningen fyller behoven. Länsstyrelserna har ett parallellt uppdrag att tillsynsvägleda inom hälsoskyddets område. Miljösamverkan Sverige är en unik samarbetsform för att driva projekt om hälsoskydd som syftar tillsamverkan samt utbyte av kunskap och information om hälsoskydd och operativ hälsoskyddstillsyn.

Miljösamverkan Sverige bidrar till regionala miljösamverkan. Förutsättningarna för effektiv samverkan mellan den enskilda länsstyrelsen och kommunerna i länen är starkt beroende av att länsstyrelserna gemensamt tar ställning i olika frågor och samverkar i utformning av information, checklistor, beslutsmallar, villkor, vägledning etc.

Ekonomi

Länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen finansierar tillsammans Miljösamverkan Sverige. Intäkterna täcker i huvudsak projektledarnas löner och omkostnader samt resekostnader för deltagare i projektgrupper.

Medlen förvaltas av Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Redovisning

Resultat av arbetet redovisas årligen för länsråden vid ett länsrådsmöte alternativt länsrådsgrupp 6, länsstyrelsernas miljövårdsdirektörer, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen. Färdigställda projekt redovisas i sak vid möte med miljövårdsdirektörerna och på annat lämpligt sätt t ex i samband med handläggarräffar och nationella seminarier. Projektledarna deltar även på möten med regionala miljösamverkans samt skriver artiklar till Tillsynsnytt mm för att sprida information om Miljösamverkan Sverige. Enkel verksamhetsberättelse med länkar till de olika slutrapporterna ska årligen utarbetas och presenteras på den interna webbbarbetsplatsen.

Verksamhetsplan 2010

Projektverksamhet

Följande redan pågående projekt kommer att avslutas under 2010:

- Riskhantering vid miljöfarliga verksamheter
- Informationsmaterial vattenverksamheter
- Tillsyn för God ekologisk status

Nedanstående nya projekt utgår från länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets och Socialstyrelsens gemensamma prioritering och skall genomföras under 2010:

- Den optimala tillsynsplanen
- Tillsynsutbildning
- Avfall och avfallsförbränning
- Länsstyrelserna och skyddet av människors hälsa

Utöver detta tillkommer aktiviteter som följer av kommunikationsplanen samt underhåll och drift av webbarbetsplats och hemsida.

Naturvårdsverket ger dessutom ett bidrag till Miljösamverkan Sverige för att under 2009-2010 arbeta särskilt med kompetensuppbyggnad och spridning av kunskap kring tillämpandet av MKN för vatten och därmed sammanhängande frågor. Projektet kommer att ledas av en projektledare från Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Bemanningsplan

Projektledare: Ingela Höök, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 90 %

Biträdande projektledare: Carina Lif, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 60 %

Styrgrupp:

Carl-Philip Jönsson, Länsstyrelsen i Kronobergs län (ordf.)

Annelie Johansson, Länsstyrelsen i Jönköpings län

Ulrika Samuelsson, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Magnus Eklund, Länsstyrelsen i Örebro län

Anders Nylén, Länsstyrelsen i Stockholms län

Adjungerade medlemmar i styrgruppen:

Lena Callermo, Naturvårdsverket (t.o.m. feb 2010)

Gunilla Sallhed, Naturvårdsverket (fr.o.m. mars 2010)

Margareta Palmquist, Socialstyrelsen